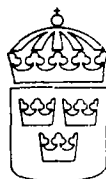

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1988/89:SfU22

Förnyad behandling av ny utlänningslag, m.m.

1988/89
SfU22

Ärendet

I betänkandet 1988/89:SfU19 behandlade socialförsäkringsutskottet proposition 1988/89:86 om ny utlänningslag, m.m. Vid kammarbehandlingen av betänkandet den 31 maj 1989 beslutade riksdagen att återförvisa ärendet till utskottet för ytterligare beredning.

I kammaren har framställts yrkanden enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen om att förslaget till ny utlänningslag i vissa delar skall vila i minst tolv månader från den 29 maj 1989. Sådana yrkanden har framställts *dels* av Ragnhild Pohanka m.fl. i fråga om förslaget vad avser 5 kap. 2 § såvitt avser kroppsvisitation, 6 kap. 2 § första stycket 1 och 2 (förvar av vuxna) och 6 kap. 3 § (förvar av barn), *dels* av Doris Håvik m.fl. – under förutsättning att riksdagen inte beslutar anta förslaget till utlänningslag i de nämnda delarna – i fråga om förslaget vad avser 5 kap. 2 § första stycket i övriga delar, 6 kap. 1 §, 6 kap. 2 § första stycket 3 och andra stycket samt 6 kap. 4 § första stycket.

Vidare har Doris Håvik under överläggningen framställt yrkandet att riksdagen – om förslaget till utlänningslag i de delar det begärts vilande inte omedelbart antas av riksdagen – beslutar

dels att p. 1 övergångsbestämmelserna till förslaget om utlänningslag skall ha följande lydelse: Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989, då utlänningslagen (1980:376) skall upphöra att gälla med undantag av 8 § tredje och fjärde styckena samt 50 § första stycket första och tredje–femte meningarna och andra stycket. Hänvisningen i 8 § tredje stycket utlänningslagen (1980:376) till andra stycket i den paragrafen skall i stället avse 5 kap. 6 § i den nya lagen. Hänvisningarna i 50 § första stycket första meningen utlänningslagen (1980:376) till bestämmelser i den lagen skall i stället avse 4 kap. 1–3 och 11 §§ i den nya lagen.,

dels att i det av utskottet i bilaga 2 under punkt 1 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen om ändring i rättshjälpslagen orden "6 kap. 2 eller 3 § utlänningslagen" skall bytas ut mot "50 § utlänningslagen (1980:376)",

dels att i övrigt anta lagförslagen med undantag av förslaget till 6 kap. 1 § utlänningslagen.

I 5 kap. 2 § förslaget till utlänningslag regleras möjligheterna till kroppsvisitation och undersökning av bagageutrymmen m.m. Möjligheten till kroppsvisitation är en nyhet i den nya utlänningslagen, medan möjligheten till

1 Riksdagen 1988/89. 11 saml. Nr 22

Rättelse: S. 1 rad 26 Står: --- 50 § första, --- Rättat till: --- 50 § första stycket första och --- S. 10 rad 30 h. sp. Står: --- 50 § första, Rättat till: --- 50 § första stycket första och ---

undersökning av bagageutrymmen m.m. finns redan i 1980 års utlänningslag (8 § tredje stycket).

1988/89:SfU22

I 6 kap. förslaget till utlänningslag ges närmare regler om förvar m.m.

I 1 § regleras möjligheterna att hålla kvar en utlänning för utredning. Sådant kvarhållande kan inte pågå längre än nödvändigt och inte i något fall längre än sex timmar, om inte beslut om förvar har meddelats. Motsvarande och i sak samma bestämmelse finns i 1980 års utlänningslag (8 § fjärde stycket).

I 2 och 3 §§ regleras förutsättningarna att ta utlänningar i förvar.

Förutsättningarna för förvarstagande av utlänningar som har fyllt 16 år anges i 2 §. En sådan utlänning skall få tas i förvar redan på den grunden att hans identitet är oklar vid ankomsten till Sverige eller när han därefter ansöker om uppehållstillstånd, om han inte kan göra sannolikt att den identitet han uppger är riktig samt hans rätt att få resa in i eller vistas i Sverige inte kan bedömas ändå (2 § första stycket 1), eller redan på den grunden att det är nödvändigt för att en utredning om hans rätt att stanna i Sverige skall kunna genomföras (2 § första stycket 2). Därutöver skall en sådan utlänning få tas i förvar om det är sannolikt att han kommer att avvisas eller utvisas enligt 4 kap. 1–3 eller 11 § eller fråga uppkommer om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning samt det med hänsyn till utlänningens personliga förhållanden eller övriga omständigheter finns anledning att anta att han annars kommer att hålla sig undan eller bedriva brottslig verksamhet i Sverige (2 § första stycket 3 och andra stycket).

Förutsättningarna för förvarstagande av utlänningar under 16 år anges i 3 §. En sådan utlänning får tas i förvar endast om det är sannolikt att han kommer att avvisas eller utvisas enligt 4 kap. 1–3 eller 11 § eller fråga uppkommer om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning och det finns en uppenbar risk för att han annars håller sig undan och därigenom äventyrar en förestående verkställighet som inte bör fördröjas eller det finns anledning att anta att han annars bedriver brottslig verksamhet i Sverige. Om ett barn under 16 år skulle komma att skiljas från sin vårdnadshavare eller, om de är flera, en av dem genom att vårdnadshavaren eller barnet tas i förvar får åtgärden vidtas endast om det finns synnerliga skäl. I fråga om barn under 16 år anges också särskilt att de inte får tas i förvar om det är tillräckligt att de ställs under uppsikt.

Motsvarande bestämmelser om förvar av utlänningar – oavsett ålder – finns i 50 § i 1980 års utlänningslag. Som framgår av betänkandet 1988/89:SfU19 gäller enligt den lagen i grunden samma förvarsförutsättningar för vuxna och barn, men för barn gäller de gemensamma förutsättningarna endast om det dessutom finns synnerliga skäl (50 § första stycket). Föreskrift att uppsikt får användas i stället för förvar ges i 50 § andra stycket.

De i det av Doris Håvik framställda yrkandet om fortsatt giltighet av vissa bestämmelser i 1980 års utlänningslag föreslagna hänvisningsbestämmelserna avser följande.

1. Hänvisningen i 8 § tredje stycket avser nu andra stycket i samma paragraf, där förutsättningarna för kallelse eller hämtning av en utlänning till förhör anges. Motsvarande bestämmelse ges i förslaget till ny utlänningslag i 5 kap. 6 §.

2. Hänvisningen i 50 § avser 38, 43, 47 och 48 §§, dvs. paragrafer enligt vilka avvísning eller utvisning kan beslutas. Motsvarande bestämmelser ges i förslaget till ny utlänningslag i 4 kap. 1–3 och 11 §§.

I 6 kap. 4 § första stycket förslaget till ny utlänningslag ges en tidsbegränsning för det utredningsförvar som föreslås i 6 kap. 2 § första stycket 2 och som omfattas av det av Ragnhild Pohanka m.fl. framställda vilandeyrkandet.

Slutligen kan nämnas att under kammarbehandlingen framställts ytterligare ett yrkande med åberopande av 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen. Bertil Måbrink m.fl. har därvid yrkat att de bestämmelser som omfattas av det av Doris Håvik under överläggningen framställda yrkandet om ändring av p. 1 övergångsbestämmelserna till den nya utlänningslagen skall vila. Yrkandet framställdes för det fall att yrkande om återförvisning till utskottet inte skulle bifallas. Eftersom kammaren beslöt återförvisa ärendet till utskottet för ytterligare beredning har detta vilandeyrkande förfallit.

Utskottet

Utskottet har tagit upp det återförvisade ärendet till ny behandling och vidhåller sin bedömning i betänkandet 1988/89:SfU19 i de då aktuella frågorna.

Utskottet har inhämtat konstitutionsutskottets yttrande över frågan om 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen är tillämpligt beträffande de föreskrifter som omfattas av de yrkanden som Ragnhild Pohanka m.fl. och Doris Håvik m.fl. framställt. Konstitutionsutskottet har därvid förklarat att 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen är tillämpligt på 5 kap. 2 § första stycket samt 6 kap. 1–3 §§ och 4 § första stycket förslaget till utlänningslag (se 1988/89:KU5y). Konstitutionsutskottets yttrande har fogats till detta betänkande som bilaga 2.

Utskottet vill med anledning av konstitutionsutskottets förklaring ta ställning till det av Doris Håvik i andra hand framställda yrkandet om bl.a. övergångsbestämmelserna till den nya utlänningslagen. Utskottet gör därvid följande bedömning.

Om förslaget i de delar som omfattas av yrkandena om vilande enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen inte förkastas av riksdagen och inte heller antas omedelbart, kan den nya utlänningslagen i övriga delar i och för sig antas av riksdagen och träda i kraft den 1 juli 1989. Enligt utskottets uppfattning bör emellertid, under den tid förslaget i berörda delar vilar, de tidigare reglerna i motsvarande delar gälla. Utskottet tillstyrker därför – under den förutsättning som nyss angivits – Doris Håviks andrahandsyrkande i fråga om fortsatt giltighet av vissa bestämmelser i 1980 års utlänningslag. Till följd därav bör hänvisningarna i dessa bestämmelser till sådana föreskrifter i den lagen som ersätts av liknande regler i den nya lagen ändras. Detta gäller bl.a. de paragrafer som anger grunderna för avvísning eller utvisning. Vidare bör hänvisningen i 41 § rättshjälpslagen i fråga om rätten till offentlig biträde vid förvar avse den paragraf vari gällande bestämmelser om förvar ges. Även detta kan göras genom en övergångsbestämmelse.

Utskottets ställningstagande till bestämmelsen i 6 kap. 1 § förslaget till ny utlänningslag om kvarhållande för utredning bör göras i samband med ställningstagandet till huvuddelen av bestämmelserna i 6 kap. i övrigt.

Det anförda innebär att Doris Håviks yrkande bör tillgodoses på sätt framgår av utskottets hemställan vid momenten 31 och 61 b.

Som framgår ovan framställde även Bertil Måbrink m.fl. (vpk, mp) under kammarbehandlingen med åberopande av 2 kap. 12 och 20 §§ regeringsformen ett yrkande om att de bestämmelser som omfattades av det av Doris Håvik under överläggningen i andra hand framställda yrkandet om ändrade övergångsbestämmelser till förslaget till ny utlänningslag skulle vila. Yrkandet framställdes under förutsättning av att dessförinnan framställda yrkanden om återförvisning inte bifölls och har därför numera förfallit.

Bertil Måbrinks m.fl. yrkande innebär främst att ikraftträdandet av den nya lagen och upphävandet av 1980 års lag med visst undantag skulle vila. Med hänsyn till att endast vissa delar av bestämmelserna i Doris Håviks andrahandsyrkande torde omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 12 § regeringsformen kan konsekvenserna av ett sådant yrkande som framställts av Bertil Måbrink m.fl. nu inte helt överblickas. Utskottet kan emellertid förutse en situation med dubbel lagstiftning. För det fall att ett nytt yrkande kommer att läggas fram om att de av utskottet under moment 61 b föreslagna övergångsbestämmelserna till utlänningslagen helt eller i vissa delar skall vila och bestämmelserna inte omedelbart antas, föreslår utskottet – för undanröjande av osäkerheten av effekterna härav och av ytterligare tidsutdräkt i ärendet – att hela det föreslagna lagkomplexet skall träda i kraft först den 1 juli 1990. Nuvarande utlänningslag skulle därmed i sin helhet komma att stå kvar fram till denna tidpunkt.

I propositionen har lagts fram förslag till ändringar i rättshjälpslagen och i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar, vilka ändringar sammanhänger med förslaget till utlänningslag. Med anledning av att förslag om ändringar i berörda bestämmelser lagts fram och beretts i andra utskott samt i vissa fall även antagits av riksdagen, lade utskottet i betänkandet 1988/89:SfU19 bilaga 2 fram egna förslag till ändringar i dessa lagar. Förslagen under punkterna 1–3 upptas under motsvarande punkter i bilaga 1 till detta betänkande.

I fråga om det i bilaga 2 till betänkandet 1988/89:SfU19 under punkt 4 framlagda lagförslaget gäller att riksdagen den 1 juni 1989 med anledning av förslag i proposition 1988/89:134 om ändring i körkortslagen m.m. (se 1988/89:TU20) fattat beslut om ändring i 18 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar. I fråga om det i bilagan under punkt 5 framlagda lagförslaget gäller att den lag om ändring i 14 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar som förslaget avser delvis trätt i kraft den 1 juni 1989 (SFS 1989:173). – Utskottet lägger med hänsyn till det anförda i bilaga 1 till detta betänkande under punkterna 4 och 5 fram nya lagförslag rörande 14 och 18 §§ lagen om allmänna förvaltningsdomstolar.

I propositionen har vidare såsom berörts i betänkandet 1988/89:SfU19 lagts fram förslag om att de s.k. terroristbestämmelserna i 1980 års utlänningslag skall slås samman med lagen om tvångsätgärder i spaningssyfte

i vissa fall, den s.k. spaningslagen, till en lag om åtgärder för att förebygga våldsdåd med internationell bakgrund (terroristlag). Riksdagen har den 1 juni 1989 med anledning av förslag i proposition 1988/89:124 om vissa tvångsmedelsfrågor (se 1988/89:JuU25) fattat beslut om ändring i spaningslagen. Dessa ändringar skall träda i kraft den 1 september 1989. – Utskottet vidhåller sin uppfattning i fråga om sammanförande av utlänningslagens terroristbestämmelser med spaningslagens bestämmelser till en särskild lag. För att även de av riksdagen beslutade ändringarna i fråga om tvångsmedel skall genomföras lägger utskottet i bilaga 1 under punkt 6 fram förslag till lag om ändring i terroristlagen fr.o.m. den 1 september 1989. (Jfr 1988/89:JuU25 s. 38.)

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *viseringsskyldighet som grundregel*
att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:86 och med avslag på motionerna 1988/89:Sf35 yrkande 9 och 1988/89:Sf36 yrkande 1 antar 1 kap. 3 § förslaget till utlänningslag,
2. beträffande *flyktingar och visering*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf502 yrkande 5 och 1988/89:U511 yrkande 1,
3. beträffande *visering för chilenska medborgare*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf502 yrkande 6, 1988/89:Sf541 yrkande 1 och 1988/89:U511 yrkande 2,
4. beträffande *information om flyktingar och visering*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf502 yrkande 7,
5. beträffande *uppehållstillstånd för make/maka*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf37, 1988/89:Sf506 och 1988/89:Sf530,
6. beträffande *uppehålls- och arbetstillstånd i vissa fall*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf373 yrkande 1 och 1988/89:Sf535,
7. beträffande *arbetsgivanmälningar*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf547 yrkande 9,
8. beträffande *arbete m.m. för asylsökande*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf502 yrkande 25, 1988/89:Sf504, 1988/89:Sf508, 1988/89:Sf545 yrkande 14 och 1988/89:Sf547 yrkande 10,
9. beträffande *återkallelse av tillstånd*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1988/89:Sf29 yrkande 10 antar 2 kap. 9 och 10 §§ förslaget till utlänningslag,
10. beträffande *de facto-flyktingar*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf547 yrkande 1,
11. beträffande *asyl för homosexuella*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf524 yrkande 1,

12. beträffande *internationellt initiativ för homosexuella flyktingar* 1988/89:SfU22
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf524 yrkande 2,
13. beträffande *s.k. krigsflyktingar*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf35 yrkande 10 och 1988/89:Sf36 yrkande 2,
14. beträffande *asyl för krigsvägrare*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf32 yrkande 1,
15. beträffande *flyktingkvoten m.m.*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf34 yrkande 3,
16. beträffande *praxisredovisning av asylfall*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf33 yrkande 1,
17. beträffande *riktlinjer för bevisvärdering*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf33 yrkande 3,
18. beträffande *principen om första asylland*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf32 yrkande 2, 1988/89:Sf35 yrkande 22 och 1988/89:Sf502 yrkande 11,
19. beträffande *viss tillämpning av första asylland-principen*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf29 yrkande 11 och 1988/89:Sf35 yrkande 21,
20. beträffande *direktavvisning av polismyndighet*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf32 yrkande 3 och 1988/89:Sf502 yrkande 8,
21. beträffande *upplysning om rätten att söka asyl*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf35 yrkande 4,
22. beträffande *asylnämnder som första beslutsinstans*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf545 yrkandena 1–3 och 7 i denna del,
23. beträffande *förhör med asylsökande*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf29 yrkande 20, 1988/89:Sf35 yrkande 3, 1988/89:Sf36 yrkande 3 och 1988/89:Sf501,
24. beträffande *barnutredningar*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf362 i denna del, 1988/89:Sf502 yrkande 19 och 1988/89:Sf545 yrkandena 10 och 11,
25. beträffande *muntlig handläggning*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf29 yrkande 19, 1988/89:Sf30 yrkande 2, 1988/89:Sf35 yrkande 19 och 1988/89:Sf538 yrkande 1,
26. beträffande *tolkar*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf34 yrkande 4 i denna del och 1988/89:Sf35 yrkande 5 i denna del,
27. beträffande *joursystem för jurister*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf34 yrkande 4 i denna del, 1988/89:Sf35 yrkande 6 och 1988/89:Sf532 i denna del,
28. beträffande *delbeslut*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1988/89:Sf30 yrkande 3 i denna del antar 3 kap. 6 § förslaget till utlänningslag,

29. beträffande *motivering av beslut*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf502 yrkande 12,
30. beträffande *förordnande om sekretess*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1988/89:Sf30 yrkande 3 i denna del antar förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) utom såvitt avser ikraftträdandebestäm-
melsen,
31. beträffande *förvar av vuxna m.m.*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motioner-
na 1988/89:Sf29 yrkandena 2 och 3, 1988/89:Sf30 yrkande 4 i denna
del, 1988/89:Sf35 yrkande 12, 1988/89:Sf36 yrkandena 6 och 7 och
1988/89:Sf545 yrkande 6 i denna del antar 6 kap. 1, 2 och 4–15 §§
förslaget till utlänningslag,
32. beträffande *förvar av barn*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motioner-
na 1988/89:Sf29 yrkandena 4 och 5, 1988/89:Sf30 yrkande 4 i denna
del, 1988/89:Sf31, 1988/89:Sf33 yrkande 5, 1988/89:Sf35 yrkande 13,
1988/89:Sf36 yrkande 8, 1988/89:Sf502 yrkande 21 och 1988/89:Sf545
yrkande 6 i denna del antar 6 kap. 3 § förslaget till utlänningslag,
33. beträffande *statistik över beslut om förvar av barn*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf29 yrkande 6,
34. beträffande *utformningen av förvar av barn*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf34 yrkandena 1 och 2,
35. beträffande *behandling av förvarstagna*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf502 yrkande 14,
36. beträffande *kroppsvsitation*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motioner-
na 1988/89:Sf29 yrkande 7, 1988/89:Sf30 yrkande 5 i denna del,
1988/89:Sf35 yrkande 11 och 1988/89:Sf36 yrkande 4 antar 5 kap. 2 §
förslaget till utlänningslag,
37. beträffande *omhändertagande av returbiljetter*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motioner-
na 1988/89:Sf30 yrkande 5 i denna del, 1988/89:Sf35 yrkande 2 och
1988/89:Sf36 yrkande 5 antar 5 kap. 4 § förslaget till utlänningslag,
38. beträffande *anteckning om oklar identitet*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf29 yrkande 14, 1988/
89:Sf35 yrkande 14 och 1988/89:Sf36 yrkande 9,
39. beträffande *bestämmande av asylsökandes identitet*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf547 yrkande 3,
40. beträffande *utredning om instansordning m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf30 yrkande 1 och 1988/
89:Sf502 yrkande 29,
41. beträffande *omedelbar verkställighet av avlägsnandebeslut*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motioner-
na 1988/89:Sf29 yrkandena 1 och 12, 1988/89:Sf33 yrkande 4, 1988/
89:Sf35 yrkandena 8 och 16, 1988/89:Sf36 yrkande 11, 1988/89:Sf362 i
denna del och 1988/89:Sf545 yrkande 7 i denna del antar 8 kap. 7 och
8 §§ förslaget till utlänningslag,

42. beträffande *tidsfrister för verkställighet*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1988/89:Sf29 yrkandena 15 och 16, 1988/89:Sf35 yrkande 15, 1988/89:Sf36 yrkande 10 och 1988/89:Sf502 yrkande 15 antar 8 kap. 12 § förslaget till utlänningslag,
43. beträffande *familjesplittring vid verkställighet*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf502 yrkande 18,
44. beträffande *ny prövning vid verkställighet*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1988/89:Sf29 yrkande 9 antar 2 kap. 5 § förslaget till utlänningslag,
45. beträffande *behandling av ny ansökan*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf33 yrkande 6,
46. beträffande *inhibition*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1988/89:Sf29 yrkande 17 och 1988/89:Sf35 yrkandena 17 och 18 antar 8 kap. 9 och 10 §§ förslaget till utlänningslag,
47. beträffande *preskription*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1988/89:Sf35 yrkande 20 antar 8 kap. 15 § förslaget till lag om utlänningslag,
48. beträffande *transportörers kostnadsansvar*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1988/89:Sf29 yrkande 8, 1988/89:Sf30 yrkande 5 i denna del, 1988/89:Sf35 yrkande 1 och 1988/89:Sf36 yrkande 12 antar 8 kap. 6 § och 9 kap. 2 § förslaget till utlänningslag,
49. beträffande *straffansvar*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf536,
50. beträffande *tillämpningen av viss straffbestämmelse*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf36 yrkande 13,
51. beträffande *socialnämnds uppgiftsskyldighet*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1988/89:Sf29 yrkande 13 i denna del antar 11 kap. 6 § första stycket förslaget till utlänningslag,
52. beträffande *uppgiftsskyldighet för hälso- och sjukvårdsmyndighet*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1988/89:Sf29 yrkande 13 i denna del och 1988/89:Sf35 yrkande 23 antar 11 kap. 6 § andra stycket förslaget till utlänningslag,
53. beträffande *offentligt biträde till asylsökande*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf33 yrkande 7, 1988/89:Sf35 yrkande 5 i denna del, 1988/89:Sf502 yrkande 9 och 1988/89:Sf532 i denna del,
54. beträffande *beslut om rätshjälp*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1988/89:Sf29 yrkande 18 och 1988/89:Sf35 yrkande 7 antar det av utskottet i bilaga 1 under punkt 2 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1989:000) om ändring i rätshjälplagen (1972:429) utom såvitt avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser,

55. beträffande *rätthjälp i ärenden om flyktingförklaring m.m.*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf502 yrkande 10,

56. beträffande *kommunarrest*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf510 yrkande 3, 1988/89:Sf528, 1988/89:Sf539 yrkande 1, 1988/89:Sf542 och 1988/89:Sf545 yrkande 9.

57. beträffande *parlamentarisk insyn*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf539 yrkande 2,

58. beträffande *bakgrund till terroriststämpling*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf531,

59. beträffande *åtgärder för den kurdiska folkgruppen*
att riksdagen avslår motion 1987/88:U521 yrkande 3,

60. beträffande *lagförslag i övrigt*
att riksdagen

dels – utom såvitt avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser –
antar de i propositionen framlagda förslagen till

a) utlänningslag i vad förslaget inte berörts ovan under momenten 1, 9, 28, 31, 32, 36, 37, 41, 42, 44, 46–48, 51 och 52.

b) lag om tillstånd för anställning på fartyg med den ändringen att i 3 § ordet "sjömansförmedling" skall bytas ut mot "sjöarbetsförmedling",

c) lag om ändring i lagen (1966:293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall,

d) lag om ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner,

e) lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m.m.,

f) lag om ändring i lagen (1988:153) om bistånd åt asylsökande m.fl.,

g) lag om ändring i datalagen (1973:289),

h) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

i) lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),

dels – utom såvitt avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser –
med upphävande av sitt beslut den 1 juni 1989 med anledning av
justitiekammarens betänkande 1988/89:JuU25 såvitt gäller ändring i
spaningslagen antar dels det i proposition 1988/89:86 framlagda
förslaget till lag om åtgärder för att förebygga våldsdåd med interna-
tionell bakgrund (terroristlagen) med den ändringen att i rubriken
ordet "terroristlagen" skall bytas ut mot "terroristlag". dels det av
utskottet i bilaga 1 under punkt 6 framlagda förslaget till lag om
ändring i lagen om åtgärder för att förebygga våldsdåd med interna-
tionell bakgrund (terroristlagen),

dels – utom såvitt avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser –
antar de av utskottet i bilaga 1 under punkterna 1 och 3 framlagda
förslagen till

a) lag om ändring i lagen (1989:294) om ändring i rättshjälpslagen
(1972:429),

b) lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdom-
stolar,

dels – utom såvitt avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser –

med upphävande av sitt beslut den 1 juni 1989 med anledning av trafikutskottets betänkande 1988/89:TU20 i denna del antar det av utskottet i bilaga 1 under punkt 4 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1989:293) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,

dels – utom såvitt avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser – antar det av utskottet i bilaga 1 under punkt 5 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1989:300) om ändring i lagen (1989:15) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

61. beträffande ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

a) – *under förutsättning att riksdagen omedelbart antagit 5 kap. 2 § första stycket samt 6 kap. 1–3 §§ och 4 § första stycket förslaget till utlänningslag* –

att riksdagen antar förslagen till ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till de vid momenten 30, 54 och 60 angivna lagförslagen,

b) – *under förutsättning att riksdagen ej omedelbart antagit 5 kap. 2 § första stycket samt 6 kap. 1–3 §§ och 4 § första stycket förslaget till utlänningslag* –

att riksdagen antar förslagen till ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till de vid momenten 30, 54 och 60 angivna lagförslagen med följande ändringar

såvitt avser förslaget till utlänningslag med den ändringen att punkt 1 ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna skall ha följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse,

Propositionens förslag

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989, då utlänningslagen (1980:376) skall upphöra att gälla.

Utskottets förslag

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989, då utlänningslagen (1980:376) skall upphöra att gälla *med undantag av 8 § tredje och fjärde styckena samt 50 § första stycket första och tredje-femte meningarna och andra stycket. Hänvisningen i 8 § tredje stycket utlänningslagen (1980:376) till andra stycket i den paragrafen skall i stället avse 5 kap. 6 § utlänningslagen (1989:000). Hänvisningarna i 50 § första stycket första meningen utlänningslagen (1980:376) till bestämmelser i den lagen skall i stället avse 4 kap. 1–3 och 11 §§ utlänningslagen (1989:000).*

såvitt avser det i bilaga 1 under punkt 1 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1989:294) om ändring i rättshjälpslagen (1972:429) med den ändringen att ikraftträdande- och övergångsbestämmelsen skall ha följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse,

Lydelse enligt bilaga 1 punkt 1

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989. I ärende enligt utlänningslagen (1980:376) eller lagen (1975:1360) om tvångsätgärder i spaningssyfte i vissa fall tillämpas fortfarande äldre bestämmelser.

Utskottets förslag

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989. *Hänvisningen i 41 § 5 till 6 kap. 2 eller 3 § utlänningslagen skall i stället avse 50 § utlänningslagen (1980:376).* I ärende enligt utlänningslagen (1980:376) eller lagen (1975:1360) om tvångsätgärder i spaningssyfte i vissa fall tillämpas fortfarande äldre bestämmelser.

c) – under förutsättning att riksdagen ej omedelbart antagit ikraftträdande- och övergångsbestämmelser i den lydelse som föreslagits under a eller b –

att riksdagen

dels med upphävande av sitt beslut enligt moment 60 andra dels-satsen antar det i proposition 1988/89:86 framlagda förslaget till lag om åtgärder för att förebygga våldsdåd med internationell bakgrund (terroristlagen) med de ändringarna att i rubriken ordet "terroristlagen" skall bytas ut mot "terroristlag", att 20–22 §§ skall ha den i bilaga 1 under punkt 6 föreslagna lydelsen och att i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna orden "den 1 juli 1989" byts ut mot orden "den 1 juli 1990".

dels beslutar att övergångsbestämmelserna till det i bilaga 1 under punkt 2 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1989:000) om ändring i rättshjälpslagen (1972:429) skall ha följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse.

Lydelse enligt bilaga 1 punkt 2

Denna lag träder i kraft, i fråga om 8 och 8 a §§ *samt* 43 § utom såvitt avser utbyte av ordet rättshjälpsnämnd *den 1 juli 1989*, och i övrigt den dag regeringen bestämmer. I ärende enligt utlänningslagen (1980:376) eller lagen (1975:1360) om tvångsätgärder i spaningssyfte i vissa fall tillämpas fortfarande 43 § i äldre lydelse.

Utskottets förslag

Denna lag träder i kraft, i fråga om 8 och 8 a §§ den 1 juli 1989. *i fråga om 43 §* utom såvitt avser utbyte av ordet rättshjälpsnämnd *den 1 juli 1990*, och i övrigt den dag regeringen bestämmer. I ärende enligt utlänningslagen (1980:376) eller lagen (1975:1360) om tvångsätgärder i spaningssyfte i vissa fall tillämpas fortfarande 43 § i äldre lydelse.

dels beslutar att det i bilaga 1 under punkt 4 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1989:293) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar skall träda i kraft såvitt avser 18 § första stycket 4 den 1 juli 1989 och såvitt avser 18 § första stycket 2 den 1 juli 1990.

dels beslutar att övergångsbestämmelserna till det i bilaga 1 under punkt 5 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1989:300) om ändring i lagen (1989:15) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar skall ha följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Denna lag träder i kraft såvitt gäller ändrad beteckning på smittskyddslagen den 1 juli 1989 och såvitt avser prövning av mål enligt utlänningslagen (1980:376) den 1 juli 1990.

dels i övrigt antar förslagen till ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till de vid moment 30 och 60 angivna lagförslagen med den ändringen att orden "den 1 juli 1989" byts ut mot "den 1 juli 1990".

Utskottet hemställer vidare att ärendet skall avgöras efter endast en bordläggning.

Stockholm den 2 juni 1989

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Gullan Lindblad (m), Börje Nilsson (s), Ulla Johansson (s), Sigge Godin (fp), Karin Israelsson (c), Margit Gennser (m), Nils-Olof Gustafsson (s), Ingegerd Elm (s), Margareta Persson (s), Hans Dau (m), Margó Ingvardsson (vpk), Ragnhild Pohanka (mp), Maud Björnemalm (s), Maria Leissner (fp), Marianne Jönsson (c) och Aina Westin (s).

Reservationer

Gullan Lindblad, Margit Gennser och Hans Dau (alla m) har avgivit reservationer i enlighet med reservationerna 4 och 8 i betänkande 1988/89:SfU19.

Sigge Godin och Maria Leissner (båda fp) har avgivit reservationer i enlighet med reservationerna 1, 2, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 24, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 41, 47, 48, 50 och 51 i betänkande 1988/89:SfU19 med den ändringen såvitt avser hemställan i reservation 24 (mom. 31) att i första dels-satsen närmast efter ordet "kap." skall inskjutas "1,".

Karin Israelsson och Marianne Jönsson (båda c) har avgivit reservationer i enlighet med reservationerna 3, 11, 12, 19 och 27 i betänkande 1988/89:SfU19.

Margó Ingvardsson (vpk) har avgivit reservationer i enlighet med reservationerna 2, 3, 7, 9, 11, 12, 14, 17, 18, 20, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 39, 41, 42, 44, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54 och 55 i betänkande 1988/89:SfU19 med den ändringen såvitt avser hemställan i reservation 24 (mom. 31) att i första dels-satsen närmast efter ordet "kap." skall inskjutas "1," samt såvitt avser hemställan i reservation 52 (mom. 54) att däri efter orden "rättshjälpslagen

Ragnhild Pohanka (mp) har avgivit reservationer i enlighet med reservationerna 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 21, 22, 23, 25, 26, 29, 31, 32, 33, 37, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53 och 55 i betänkande 1988/89:SfU19 med den ändringen såvitt avser hemställan i reservation 25 (mom. 31) att i första dels-satsen närmast efter ordet "kap." skall inskjutas "1." samt såvitt avser hemställan i reservation 52 (mom. 54) att däri efter orden "rättshjälpslagen (1972:429)" skall inskjutas "utom såvitt avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser".

Särskilda yttranden

Gullan Lindblad, Margit Gennser och Hans Dau (alla m) har avgivit särskilda yttranden i enlighet med de särskilda yttrandena 1–3 i betänkande 1988/89:SfU19.

Sigge Godin och Maria Leissner (båda fp) har avgivit särskilda yttranden i enlighet med de särskilda yttrandena 5 och 6 i betänkande 1988/89:SfU19.

Karin Israelsson och Marianne Jönsson (båda c) har avgivit särskilt yttrande i enlighet med särskilt yttrande 4 i betänkande 1988/89:SfU19.

7. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Sigge Godin (fp), Margó Ingvardsson (vpk), Ragnhild Pohanka (mp) och Maria Leissner (fp) anför:

Av redovisningen av ärendet framgår att Ragnhild Pohanka m.fl. (fp, vpk, mp) den 29 maj 1989 framställt ett yrkande enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen om att förslaget till utlänningslag i vad det avser 5 kap. 2 § såvitt avser kroppsvisitation, 6 kap. 2 § första stycket 1 och 2 (förvar av vuxna) och 6 kap. 3 § (förvar av barn) skall vila. Därefter har Doris Håvik m.fl. (s, m, c) framställt ett yrkande enligt samma lagrum om att – under förutsättning att riksdagen inte beslutar omedelbart anta förslaget till utlänningslag i de nämnda delarna – även förslaget vad avser 5 kap. 2 § första stycket i övriga delar samt 6 kap. 1 §, 2 § första stycket 3 och andra stycket samt 6 kap. 4 § första stycket skall vila.

Vi stöder det av Ragnhild Pohanka m.fl. framlagda vilandeyrkandet. Härigenom skjuts frågan om rätt till kroppsvisitation upp. Detsamma gäller frågan om de vidgade möjligheterna att ta vuxna och barn i förvar. Detta innebär att – under den tid lagförslaget i dessa delar vilar – möjligheterna att ta vuxna asylsökande i förvar begränsas i förhållande till vad som nu gäller och att möjligheten att ta barn i förvar helt försvinner. Eftersom detta ligger i linje med våra synpunkter, anser vi inte att några sådana övergångsbestämmelser som begärts av Doris Håvik och som föreslås av utskottet behövs. Det av Doris Håvik m.fl. framställda yrkandet att vissa bestämmelser i lagförslaget skall vila avser endast att underlätta tillkomsten av dessa övergångsbestämmelser. Vi anser därför inte heller att lagförslaget i de delar som omfattas av det av Doris Håvik m.fl. framställda vilandeyrkandet behöver vila.

I Förslag till
Lag om ändring i lagen (1989:294) om ändring i
rättshjälpslagen (1972:429)

Häri genom föreskrivs att 41 § rättshjälpslagen (1972:429)¹ i paragrafens lydelse enligt lagen (1989:294) om ändring i nämnda lag och övergångsbestämmelserna till lagen (1989:294) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

-41 §

Rättshjälp genom offentligt biträde beviljas i mål eller ärende

1. hos utskrivningsnämnd eller psykiatriska nämnden angående intagning enligt 8, 9 eller 10 § eller utskrivning enligt 16 eller 19 § lagen (1966:293) om beredande av slutna psykiatrisk vård i vissa fall,

2. hos utskrivningsnämnd eller psykiatriska nämnden angående inskrivning i eller utskrivning från vårdhem eller specialistsjukhus enligt 35 § lagen (1967:940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda,

3. angående beredande av vård enligt lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller omedelbart omhändertagande enligt 6 § samma lag eller angående upphörande av sådan vård enligt 5 § samma lag eller hos förvaltningsdomstol vid överklagande enligt 20 § första stycket i samma lag,

4. hos allmän förvaltningsdomstol angående beredande av vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall eller angående omedelbart omhändertagande enligt 13 § samma lag,

5. angående utvisning enligt 38, 43, 47 eller 48 § utlänningslagen (1980:376) samt vid utredning hos polismyndighet när fråga har uppkommit om utvisning enligt angivna lagrum,

6. angående avvisning enligt utlänningslagen, dock ej hos polismyndighet, såvida icke anledning föreligger att överlämna ärendet till statens invandrarverk eller utlänningsenligt 50 eller 52 § samma lag hållits i förvar längre än tre dagar,

7. angående verkställighet enligt utlänningslagen, om anledning föreligger att överlämna ärendet till statens invandrarverk med stöd av 85 eller 86 § samma lag eller hänskjuta ärendet dit med stöd av 87 § samma lag eller om utlänningsenligt 50 eller 52 § samma lag hållits i förvar längre än tre dagar,

5. angående avvisning enligt utlänningslagen (1989:000), dock inte hos polismyndighet, såvida inte utlänningsenligt 6 kap. 2 eller 3 § utlänningslagen hållits i förvar längre än tre dagar,

6. angående utvisning enligt 4 kap. 3 eller 11 § utlänningslagen,

7. angående avvisning eller utvisning enligt lagen (1989:000) om åtgärder för att förebygga våldsdåd med internationell bakgrund (terroristlagen),

8. angående föreskrifter som meddelats enligt 13 §, 48 § eller 74 § andra stycket utlänningslagen,

8. hos regeringen angående åtgärder som beslutas enligt 4 kap. 11 § utlänningslagen eller 17 § terroristlagen,

9. angående hemsändande av utlänning med stöd av 104 § första stycket utlänningslagen,

9. angående hemsändande av utlänning med stöd av 12 kap. 3 § utlänningslagen,

10. angående förverkande av villkorligt medgiven frihet enligt 26 kap. brottsbalken,

11. angående verkställighet utomlands av frihetsberövande påföljd enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. eller lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

12. angående utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

13. angående kastrering enligt lagen (1944:133) om kastrering, om giltigt samtycke till åtgärden ej lämnats.

14. hos regeringen enligt 1 § andra stycket lagen (1975:1360) om tvångsåtgärder i spaningssyfte i vissa fall,

14. hos regeringen enligt 17 § andra stycket terroristlagen angående förordnande om tillämpning av 19–22 §§ samma lag,

15. hos allmän förvaltningsdomstol angående tillfälligt omhändertagande enligt 37 §, tvångsisolering enligt 38, 39 eller 41 § eller upphörande av tvångsisolering enligt 42 § smittskyddslagen (1988:1472).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989. I ärendet enligt utlänningslagen (1980:376) eller lagen (1975:1360) om tvångsåtgärder i spaningssyfte i vissa fall tillämpas fortfarande äldre bestämmelser.

¹Lagen omtryckt 1983:487.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1989:000) om ändring i rättshjälpslagen (1972:429)

1988/89:SfU22

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 43 § rättshjälpslagen (1972:429)¹ i paragrafens lydelse enligt lagen (1989:000) om ändring i nämnda lag och övergångsbestämmelserna till lagen (1989:000) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

43 §²

Rättshjälp genom offentligt biträde beviljas efter ansökan eller då annars anledning föreligger. Ansökan får göras av den som kan beviljas rättshjälp och i mål eller ärende som anges i 41 § 1 även av annan som får föra talan i målet eller ärendet.

Rättshjälp beviljas och biträde förordnas av den myndighet som handlägger målet eller ärendet. Dock ankommer prövningen i ärende hos socialnämnd eller social distriktsnämnd enligt 41 § 3 på länsrätten, i ärende som avses i 41 § 5–9, 13 eller 14 på rättshjälpsmyndigheten, i ärende hos polismyndighet enligt 41 § 12 på länsrätten samt i annat ärende hos regeringen än som avses i 41 § 5–9 eller 14 på departementstjänsteman som regeringen bestämmer.

Rättshjälp beviljas och biträde förordnas av den myndighet som handlägger målet eller ärendet. Dock ankommer prövningen i ärende hos socialnämnd eller social distriktsnämnd enligt 41 § 3 på länsrätten, i ärende som avses i 41 § 13 på rättshjälpsmyndigheten, i ärende hos polismyndighet enligt 41 § 5 eller 7 på rättshjälpsmyndigheten, om ansökan om rättshjälp skall avslås, i ärende hos polismyndighet enligt 41 § 12 på länsrätten samt i ärende hos regeringen på departementstjänsteman som regeringen bestämmer.

Har myndigheten skilt målet eller ärendet från sig, äger under tiden till dess talan fullföljts eller tiden för fullföljd utgått andra stycket motsvarande tillämpning.

Rättshjälp utgår även när talan fullföljs eller meddelat beslut underställs annan myndighets prövning eller saken överlämnas till annan myndighets avgörande.

Har rättshjälp beviljats i ärende vari beslutas om avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989:000) eller lagen (1989:000) om åtgärder för att förebygga våldsdåd med internationell bakgrund (terroristlagen) gäller rättshjälpen till dess verkställighet av beslutet skett eller frågan om verkställighet förfallit.

Ansökan om rättshjälp genom offentligt biträde ges in till den myndighet som handlägger målet eller ärendet. Gäller ansökan ärende som avses i 41 § 5–9, 13 eller 14, ges dock ansökan in till rättshjälpsmyndigheten.

Ansökan om rättshjälp genom offentligt biträde ges in till den myndighet som handlägger målet eller ärendet. Gäller ansökan ärende som avses i 41 § 13, ges dock ansökan in till rättshjälpsmyndigheten.

Myndighet som inte själv får bevilja rättshjälpen skall till behörig myndighet med eget yttrande överlämna ingiven ansökan med därvid fogade handlingar eller anmäla behovet av offentligt biträde.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 8 och 8 a §§ den 1 juli 1989, och i övrigt den dag regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 8 och 8 a §§ samt 43 § utom såvitt avser utbyte av ordet rättshjälpsnämnd, den 1 juli 1989, och i övrigt den dag regeringen bestämmer. I ärende enligt utlänningslagen (1980:376) eller lagen (1975:1360) om tvångsåtgärder i spaningssyfte i vissa fall tillämpas fortfarande 43 § i äldre lydelse.

¹Lagen omtryckt 1983:487.

²Lydelse enligt 1988/89:JuU19. rskr. 259.

3 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna
förvaltningsdomstolar

1988/89:SfU22
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Regeringsrätten prövar

1. besvär över kammarrätts beslut enligt förvaltningsprocesslagen (1971:291),

2. besvär över annat beslut i förvaltningsärende som enligt lag eller av riksdagen beslutad författning eller enligt instruktion för kammarrätterna anföres hos domstolen.

Om regeringsrättens behörighet att pröva ansökningar om resning och återställande av försutten tid finns bestämmelser i 11 kap. 11 § regeringsformen. I 67 § tredje stycket utlänningslagen (1980:376) finns vidare bestämmelser om att regeringsrätten i vissa fall prövar om *förvarsbeslut* skall bestå.

Om regeringsrättens behörighet att pröva ansökningar om resning och återställande av försutten tid finns bestämmelser i 11 kap. 11 § regeringsformen. I 7 kap. 7 § tredje stycket utlänningslagen (1989:000) finns vidare bestämmelser om att regeringsrätten i vissa fall prövar om *beslut om förvar* skall bestå.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

¹Lagen omtryckt 1981:1323.

²Senaste lydelse 1982:1138.

4 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1989:293) om ändring i lagen
(1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

1988/89:SfU22
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ i paragrafens lydelse enligt lagen (1989:293) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Länsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. när åtgärd som avser endast måls beredande vidtages,

2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt *samt vid sådant förhör i ärende enligt utlänningslagen (1980:376) som begärts med stöd av 57 § samma lag.*

3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende,

4. vid beslut om återkallelse tills vidare av ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort eller om vägran tills vidare att godkänna ett utländskt körkort, när det är uppenbart att ett sådant beslut bör meddelas,

2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt,

4. vid beslut om återkallelse tills vidare av ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort eller om vägran tills vidare att godkänna ett utländskt körkort, när det är uppenbart att ett sådant beslut bör meddelas *eller när omhändertagande beslutas enligt 23 § körkortslagen (1977:477).*

5. vid beslut enligt luftfartslagen (1957:297) om försättande ur kraft av ett certifikat, elevtillstånd eller behörighetsbevis, när det är uppenbart att ett sådant beslut bör meddelas,

6. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttet rätt, är länsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande av

1. mål om utdömande av vite,

2. mål enligt bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen, enligt lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter, om besiktning enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152), om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt taxeringslagen (1956:623),

3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 § lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga och 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall samt mål om tillfälligt omhändertagande enligt 37 § smittskyddslagen (1988:1472),

4. mål enligt uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna med undantag av mål om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt och mål enligt lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,

5. mål om uppdelning av taxeringsvärde enligt 20 kap. 15 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

6. mål som avser ändring av taxerad inkomst med högst 5 000 kr.,

7. mål enligt skatte- och taxeringsförfattningarna i vilket beslutet överensstämmer med parternas samstämmiga mening.

8. mål om rättshjälp genom offentligt biträde i ett ärende hos en annan myndighet,

9. mål enligt körkortslagen (1977:477), om beslutet innebär att något körkortsingripande inte skall ske eller att varning meddelas eller om det är uppenbart att ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort skall återkallas eller att ett utländskt körkort inte skall godkännas,

10. mål enligt luftfartslagen, om beslutet innebär att varning meddelas eller om det är uppenbart att ett certifikat, elevtillstånd eller behörighetsbevis skall återkallas.

11. mål i vilket saken är uppenbar.

¹Lagen omtryckt 1981:1323.

5 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1989:300) om ändring i lagen (1989:15)
om ändring i lagen (1971:289) om allmänna
förvaltningsdomstolar

1988/89:SfU22

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ i paragrafens lydelse enligt lagen (1989:300) om ändring i lagen (1989:15) om ändring i nämnda lag och ikraftträdandebestämmelsen till lagen (1989:300) om ändring i lagen (1989:15) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Länsrätt prövar

1. mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna i den utsträckning som är föreskrivet i dessa författningar,

2. mål enligt socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1988:153) om bistånd åt asylsökande m.fl., lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl., *utlänningslagen* (1980:376), smittskyddslagen (1988:1472), lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, körkortslagen (1977:477) och lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, allt i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar, samt mål enligt 6 kap. 21 § och 21 kap. föräldrabalken,

2. mål enligt socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1988:153) om bistånd åt asylsökande m.fl., lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl., smittskyddslagen (1988:1472), lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, körkortslagen (1977:477) och lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, allt i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt, mål enligt 6 kap. 21 § och 21 kap. föräldrabalken,

3. mål som avses i 24 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet,

4. mål som avses i 6 § första stycket lagen (1985:206) om viten.

Länsrätten i Östergötlands län prövar mål enligt luftfartslagen (1957:297) i den utsträckning som är föreskrivet i den lagen.

Förekommer vid mer än en länsrätt flera mål enligt skatte-, taxerings- eller uppbördsförfattningarna som har nära samband med varandra, får målen handläggas vid en av länsrätterna, om det kan ske utan avsevärd olägenhet

för någon enskild. Närmare föreskrifter om överlämnande av mål mellan länsrätter meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft, såvitt gäller ändrad beteckning på smittskyddslagen, den 1 juli 1989 och i övrigt den dag regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

¹Lagen omtryckt 1981:1323.

Härigenom föreskrivs att 20–22 §§ lagen om åtgärder för att förebygga våldsdåd med internationell bakgrund (terroristlagen) skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt 1988/89:SfU19

Föreslagen lydelse

20 §

För ändamål som avses i 19 § första stycket *kan* rätten, om det finns synnerliga skäl, meddela polismyndighet tillstånd *att ta del av samtal till och från telefonapparat, som innehas eller av annat skäl kan antas komma att begagnas av en utlänning* som avses i 17 §.

Rätten kan för ändamål som avses i 19 § första stycket, om det finns synnerliga skäl, även meddela polismyndighet tillstånd att närmare undersöka, öppna eller granska post- eller telegraf försändelse, brev, annan sluten handling eller paket som har ställts till eller avsänts från utlänning som avses i 17 §, och som påträffas vid husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning eller som finns hos post-, telegraf-, järnvägs- eller annan befordringsanstalt.

I tillstånd som avses i andra stycket kan rätten förordna, att i tillståndet avsedd försändelse, som ankommer till befordringsanstalt, skall kvarhållas till dess den närmare undersökts, öppnats eller granskats. Förordnandet skall innehålla underrättelse att meddelande om åtgärden inte får utan tillstånd av den som har begärt åtgärden lämnas avsändaren, mottagaren eller annan.

21 §

Tillstånd som avses i 20 § skall meddelas att gälla *för* viss tid *som inte överstiger en månad. Tiden räknas vid tillstånd till telefonavlyssning från den dag tillståndet delgavs telefonanstaltens föreståndare och i övriga fall från den dag tillståndet meddelades.*

Frågan om tillstånd prövas av Stockholms tingsrätt på yrkande av rikspolisstyrelsen. Rättens avgörande sker genom slutligt beslut. Sådant beslut går omedelbart i verkställighet. I fråga om förfarandet *skall också* bestämmelserna i rättegångsbalken om förfarandet vid rättens prövning av fråga *som under förün-*

För ändamål som avses i 19 § första stycket *får* rätten, om det finns synnerliga skäl, meddela polismyndighet tillstånd *enligt 27 kap. rättegångsbalken till hemlig teleavlyssning mot utlänning* som avses i 17 §.

Tillstånd som avses i 20 § skall meddelas att gälla viss tid, *ej överstigande en månad, från den dag tillståndet meddelades.*

Fråga om tillstånd prövas av Stockholms tingsrätt på yrkande av rikspolisstyrelsen. Rättens avgörande sker genom slutligt beslut. Sådant beslut går omedelbart i verkställighet. I fråga om förfarandet *tillämpas i övrigt* bestämmelserna i rättegångsbalken om förfarandet vid rättens prövning av fråga om *hemlig*

dersökning i brottmål uppkommit om åtgärd enligt 27 kap. 16 § nämnda balk tillämpas.

teleavlyssning enligt 27 kap. rättegångsbalken.

22 §

Uppteckning som har gjorts vid telefonavlyssning får inte granskas av annan än rätten, rikspolisstyrelsen, polismyndighet eller åklagare. Innehåller uppteckningen något som inte är av betydelse för det ändamål som har föranlett avlyssningen, skall den i sådan del efter granskningen omedelbart förstöras.

En upptagning eller uppteckning som gjorts vid hemlig teleavlyssning skall granskas snarast möjligt. Granskningen får inte utföras av annan än rätten, rikspolisstyrelsen, polismyndighet eller åklagare. Innehåller upptagningen eller uppteckningen något som inte är av betydelse för det ändamål som föranlett avlyssningen, skall den i denna del omedelbart förstöras efter granskningen.

Försändelse eller annan handling som omfattas av tillstånd enligt 20 § får inte närmare undersökas, öppnas eller granskas av annan än rätten, rikspolisstyrelsen, polismyndighet eller åklagare. Sådan handling skall undersökas snarast möjligt. När undersökningen har slutförts, skall försändelse som finns hos befodringsanstalt tillställas den till vilken försändelsen är ställd och annan handling återlämnas till den hos vilken handlingen påträffats, om inte beslag sker enligt därom gällande bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1989.

Konstitutionsutskottets yttrande

1988/89:SfU22

Bilaga 2

1988/89:KU5y

Tillämpligheten av 2 kap. 12 § tredje stycket
regeringsformen i visst fall (1988/89:SfU19)

Till socialförsäkringsutskottet

I betänkandet 1988/89:SfU19 har socialförsäkringsutskottet hemställt att riksdagen antar ett i proposition 1988/89:86 framlagt förslag till utlänningslag. Socialförsäkringsutskottet har hemställt att konstitutionsutskottet avger yttrande i frågan om 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen är tillämpligt beträffande 5 kap. 2 § första stycket, 6 kap. 1–3 §§ och 4 § första stycket förslaget till utlänningslag.

Bestämmelser i 2 kap. 12 § regeringsformen

Varje medborgare är enligt 2 kap. 6 § regeringsformen gentemot det allmänna skyddad mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång. Enligt samma kapitel 8 § har varje medborgare samma skydd mot frihetsberövande.

Av 12 § i samma kapitel följer att dessa fri- och rättigheter får begränsas genom lag. Enligt tredje stycket i den paragrafen skall förslag till lag som begränsar dessa friheter eller förslag till lag om ändring eller upphävande av sådan lag, om det ej förkastas av riksdagen, på yrkande av lägst tio ledamöter vila i minst tolv månader från det att det första utskottsyttrandet över förslaget anmäldes i riksdagens kammare. Utan hinder härav kan enligt samma stycke riksdagen anta förslaget, om minst fem sjättedelar av de röstande förenar sig om beslutet.

Enligt 2 kap. 12 § fjärde stycket 2 regeringsformen gäller tredje stycket i samma paragraf inte förslag till lag som enbart angår husrannsakan eller liknande intrång.

En utlänning är här i riket enligt 2 kap. 20 § andra stycket 3 och 4 regeringsformen likställd med svensk medborgare i fråga om skyddet mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång samt mot frihetsberövande, om annat inte följer av föreskrifter i lag. På sådana särskilda föreskrifter skall enligt tredje stycket i samma paragraf bestämmelserna om det särskilda lagstiftningsförfarandet i 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen tillämpas. Därvid gäller inte undantaget i fjärde stycket 2 i samma paragraf för förslag till lag som enbart angår husrannsakan eller liknande intrång.

Konstitutionsutskottet prövar enligt 2 kap. 12 § femte stycket regeringsformen för riksdagens vidkommande om tredje stycket i samma paragraf är tillämpligt i fråga om visst lagförslag.

De lagförslag som socialförsäkringsutskottet har hemställt att konstitutionsutskottet skall yttra sig över har följande lydelse.

5 kap.

2 § första stycket

I samband med inresekontroll får en polisman kroppsvisitera en utlänning samt undersöka hans bagage, handresgods, handväskor och liknande, i den utsträckning som det är nödvändigt för att ta reda på utlänningens identitet. Sådan undersökning får också ske för att ta reda på utlänningens resväg till Sverige, om denna är av betydelse för bedömningen av rätten att resa in i och vistas här i landet. En polisman får i samband med inresekontrollen även undersöka bagageutrymmen och övriga slutna utrymmen i bilar och andra transportmedel i syfte att förhindra att utlänningar reser in i Sverige i strid mot bestämmelserna i denna lag eller i en författning som har utfärdats med stöd av denna lag.

6 kap.

1 §

För utredning i samband med inresa eller utresa eller i samband med kallelse eller hämtning enligt 5 kap. 6 § får en utlänning hållas kvar, dock inte längre än nödvändigt och inte i något fall längre än sex timmar, om inte beslut har meddelats om förvar enligt 2 eller 3 §.

2 §

En utlänning som har fyllt sexton år får tas i förvar om

1. hans identitet är oklar vid ankomsten till Sverige eller när han därefter ansöker om uppehållstillstånd och han inte kan göra sannolikt att den identitet han uppger är riktig samt hans rätt att få resa in i eller vistas i Sverige inte kan bedömas ändå, eller
2. det är nödvändigt för att en utredning om hans rätt att stanna i Sverige skall kunna genomföras, eller
3. det är sannolikt att han kommer att avvisas eller utvisas enligt 4 kap. 1–3 eller 11 § eller fråga uppkommer om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning.

Beslut om förvar enligt första stycket 3 får meddelas endast om det med hänsyn till utlänningens personliga förhållanden eller övriga omständigheter finns anledning att anta att han annars kommer att hålla sig undan eller bedriva brottslig verksamhet i Sverige.

3 §

En utlänning under sexton år får tas i förvar endast om det är sannolikt att han kommer att avvisas eller utvisas enligt 4 kap. 1–3 eller 11 § eller fråga uppkommer om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning och det

1. finns en uppenbar risk för att han annars håller sig undan och därigenom äventyrar en förestående verkställighet som inte bör fördröjas, eller
2. finns anledning att anta att han annars bedriver brottslig verksamhet i Sverige.

Den som är under sexton år får inte tas i förvar om det är tillräckligt att han ställs under uppsikt enligt bestämmelserna i 5 § andra stycket.

Om ett barn under sexton år skulle komma att skiljas från sin vårdnadshavare eller, om de är flera, en av dem genom att vårdnadshavaren eller barnet tas i förvar får åtgärden vidtas endast om det finns synnerliga skäl.

4 § första stycket

En utlänning får inte hållas i förvar med stöd av 2 § första stycket 2 längre tid än 48 timmar.

Utskottets bedömning

Bestämmelserna i 5 kap. 2 § första stycket förslaget till utlänningslag om kroppsvisitation och undersökning av bagage m.m. innebär en begränsning av det skydd mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång som utlänningar tillförsäkras enligt 2 kap. 20 § andra stycket 3 regeringsformen.

Föreskrifterna om kvarhållande för utredning i 6 kap. 1 § lagförslaget och om tagande i förvar i 2 och 3 §§ samt 4 § första stycket samma kapitel innebär en begränsning av det skydd mot frihetsberövande som utlänningar tillförsäkras enligt 2 kap. 20 § andra stycket 4 regeringsformen.

Utskottet finner därför att 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen är tillämpligt på 5 kap. 2 § första stycket samt 6 kap. 1–3 §§ och 4 § första stycket förslaget till utlänningslag.

Stockholm den 2 juni 1989

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Catarina Rönnung (s), Kurt Ove Johansson (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Sören Lekberg (s), Torgny Larsson (s), Ylva Annerstedt (fp), Bengt Kindbom (c), Hans Leghammar (mp), Ulla Pettersson (s), Stig Bertilsson (m), Stig Gustafsson (s) och Rolf L Nilson (vpk).

